

Oslo, 15. september 2016

Kulturdepartementet
postmottak@kud.dep.no

Departementets ref.: 16/2180

Høringsuttalelse om tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenom Den norske kirke (Dnk) – om pensjonspremie og egenkapital i Dnk

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) takker for invitasjonen til å avgi høringsuttalelse i overnevnte sak. STL er kritisk til forslaget, fordi vi mener det er i strid med likebehandling, regjeringsplattformen, Grunnloven og menneskerettighetene.

Bakgrunn

Forslagene i høringsnotatet kommer ved at staten og Den norske kirke skiller lag. Stortinget har vedtatt at Den norske kirke skal etableres som et eget rettssubjekt fra 1. januar 2017. Dette innebærer virksomhetsoverdragelse av kirkelig virksomhet og deres ansatte.

Når Dnk går fra å være en del av staten til å bli selvstendig, får den økonomisk ansvar for egen virksomhet, både den som har vært tydelig gjennom direkte overføringer til Dnk, og som de andre tros- og livssynssamfunnene har fått om lag det samme som, beregnet per medlem, og de indirekte overføringene som har blitt Dnk og dens ansatte til del som en del av statsapparatet. Dette gjelder i denne omgangen egenkapital og utgifter til pensjon.

Regjeringsplattformen

STL har ved flere anledninger hilst velkommen det «tydelige skille mellom kirke og stat» som det framkommer i regjeringen Solbergs regjeringsplattform. Vi er enig i regjeringsplattformens vektlegging av at de «økonomiske tilskuddene til tros- og livssynssamfunn skal basere seg på prinsippet om likebehandling». Forslagene om endring i lovgivningen om tilskudd til tros- og livssynssamfunn utenfor Dnk er imidlertid verken basert på det «tydelige skille» eller «prinsippet om likebehandling». STL oppfatter derfor ikke forslaget som å være i tråd med regjeringens egen politikk, slik den uttrykkes i Sundvollen-erklæringen.

Likebehandling ved beregning av tilskudd

Dnk har hatt en økonomisk fordel som de øvrige tros- og livssynssamfunn ikke har nytt godt av hva gjelder pensjonspremier. Når dette forholdet kommer fram så klart som det gjør nå, ved at disse tilskuddene skal overføres direkte til Dnk, finner STL det som helt naturlig at de inngår i beregningsgrunnlaget som støtten til tros- og livssynssamfunn utenfor Dnk beregnes fra. STL framholder at forslaget ikke baserer seg på økonomisk likebehandling.

Grunnloven

I 2012 skrev Stortinget det økonomiske likebehandlingsprinsippet for Dnk og andre tros- og livssynssamfunn inn i Grunnlovens § 16. Også forarbeidene var opptatt av likebehandling. Da Stortingets kirke-, utdannings- og forskningskomite (KUF) behandlet Stortingsmelding nr. 17 (2007-2008) om Staten og Dnk (Kirkeforliket med tilhørende grunnlovsforslag), samlet de seg om følgende prinsipp i en enstemmige komitemerknad: «Komiteen mener at det er et grunnleggende prinsipp at det offentlige skal likebehandle alle tros- og livssynssamfunn i økonomiske overføringer.» Dette gir ikke rom for noe tvil om hva som er lovgivers intensjon med nåværende § 16 i Grunnloven. KUF har ved to anledninger det siste året gjentatt dette standpunktet. STL vil på denne bakgrunnen framholde at lovforslaget strider mot Grunnlovens §16.

Menneskerettighetene

Flere internasjonale menneskerettighetsavtaler slår fast at diskriminering på grunnlag av religion/livssyn ikke er tillatt. Lovavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet har vurdert forslaget i lys av internasjonale menneskerettighetskonvensjoner. Denne vurderingen er mangelfull, og STL har derfor bedt advokat Knut Rognlien om å gi en selvstendig juridisk betenkning.

Vi minner om at menneskerettighetskonvensjonene er gitt forrang for annen lovgivning, og vi opplever regjeringens forslag å være i strid med SP art. 27, samt den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) art 14. Vi viser for øvrig til Knut Rognliens vedlagte betenkning.

Dnk – særskilte oppgaver og særstilling

Dnk har ansvar for gamle kirkebygg og det meste av gravferdsforvaltning med begrunnelsen at dette kommer hele samfunnet til del. Støtte til dette er følgelig holdt utenfor beregningsgrunnlaget, og det oppleves som fornuftig og forsvarlig.

Dnk vil trenge egenkapital ved skille stat og kirke. STL vil understreke at det er fornuftig og forsvarlig at Dnk får en egenkapital av en slik størrelsesorden at den kan fungere som eget rettssubjekt og selvstendig trossamfunn på linje med andre fra 1. januar 2017. STL vil ikke motsette seg at en slik overførsel til Dnk holdes utenfor beregningsgrunnlaget til de andre tros- og livssynssamfunnene. Dette er ikke på bakgrunn av prinsipper, men en praktisk erkjennelse av at skillet koster penger. Forutsetningen for en slik støtte vil være at dette er en engangshendelse, og ikke en forskjellsbehandling som skal virke eller gi føringer for fremtiden.

Konklusjon

Av ovennevnte grunner kan ikke STL støtte departementets lovendringsforslag utover det som framkommer i det ovenstående. Vi viser også til egne høringssvar fra noen av våre medlemsorganisasjoner, samt den ovennevnte betenkningen fra advokat Knut Rognlien.

På vegne av våre medlemsorganisasjoner:

Bahá'í-samfunnet i Norge

Buddhistforbundet

Den norske kirke v/ Mellomkirkelig råd, reserverer seg fra STLs høringssvar, men sender eget høringssvar.

Det Mosaiske Trossamfund i Oslo

Gurduara Sri Guru Nanak Dev Ji

Holistisk Forbund

Human-Etisk Forbund

Islamsk Råd Norge

Jesu Kristi Kirke av Siste Dagers Hellige, reserverer seg fra STLs høringssvar fordi de ikke mottar statsstøtte.

Kristensamfunnet i Norge

Norges Hindu Kultursenter

Norges Kristne Råd

Oslo Katolske Bispedømme

Sanatan Mandir Sabha, Norway

Vennlig hilsen

Anne Sender (sign)
sekretariatsleder

Ingrid Rosendorf Joys (sign)
rådsleder